

Eer

“Je kunt buiten sproeien wat je maar wilt, maar van ons interieur blijf je af. Die deuren blijven op slot!” Dit zei ik in min of meer Spaans tegen de bemaskerde Mexikaan, die, gewapend met een aan een rode pompbuis bevestigde koperen spuit de plicht had alle de Mexikaanse grens overschrijdende voertuigen met insektverdelger te besproeien.

In heel Centraal Amerika wordt deze omstreden behandeling bedreven voor dat voertuigen van het ene land in het andere toegelaten worden. Er wordt namelijk verondersteld dat er in de aangrenzende Republieken bizarre insecten voorkomen die zich wel eens aan voorbijsnellende autos zouden kunnen vasthechten met als doel moeiteloos en gratis naar de naburige Republiek getransporteerd te worden, om in den vreemde hun sinister, vernietigend werk voort te zetten. Dat zo'n insect best in staat is op eigen kracht de grens over te lopen, kruipen of vliegen is wellicht nooit tot de bevoegde autoriteiten doorgedrongen.

Onze kampeerwagen was nu al negen keer bespoten in vier weken tijd: vijf keer op weg naar het zuiden en vier keer op de weg terug, en altijd onder protest. Wij vonden het maar een losbandig rondspatten met levensgevaarlijke stoffen, want het leek ons twijfelachtig dat de jongens die deze werkzaamheid verrichtten op de hoogte zouden zijn van de laatste bevindingen der wetenschap. De meer vooruitstrevenden hadden soms wel eens een klein papieren maskertje voor mond en neus, maar de meesten van hun kollega's ademden maar rustig en blijkbaar gedachteloos door.

Helaas werd zonder vertoon van het vrijbriefje, dat na afloop verstrekt werd, je paspoort niet afgestempeld en bleef de slagboom potdicht. Er bestond geen keus: je moest aan het gif. Om je gerust te stellen werd er bij vermeld dat het geen kwaad kon voor mensen -- het was "insekt-selektief". Er zijn ook lui die nog steeds geloven dat de maan van blauwe kaas gemaakt is. Nu was het waar dat de bedwelmende stank na een paar uur stevig doorrijden met je ramen wijd open al wat minder werd. Dan kon je zelfs op tien meter afstand je auto al haast niet meer ruiken. Waarschijnlijk hadden de experts daar hun geruststellende konklusies op gebaseerd.

Nu werd er niet aan alle grenzen even intensief gespoten. En als het alleen maar om de wielen en de binnenkant van de spatborden ging werd dat door ons op den duur vrijwel zonder tegenspartelen getolereerd, maar tegen een meer uitgebreid menu kwamen we in opstand, soms met succes.

Deze keer waren we binnengerold in een slaperige grenspost tussen Guatemala en Mexiko, waar misschien vijf of zes autos per dag passeerden. Het was heet, zo'n dag waarop je de trillingen van het asfalt ziet rijzen en het bermgras kunt ruiken terwijl het door de zon vanuit een strak azuren hemel bruin geroosterd wordt. We stopten een paar meter achter een personenauto die net insekt-vrij gemaakt werd en zagen tot onze schrik dat we hier met een ware enthousiast te doen hadden. Deze spuitsperre beperkte zich niet tot de wielen, maar overgoot de hele auto, alsof hij hem aan het blussen was. Dit gedaan opende hij tot onze nog grotere ontsteltenis een portier en sproeide zonder terughouding wolken van het dodelijke vocht over de zitplaatsen en de vloerbedekking en voor de zekerheid ook nog over de binnenkant van de ramen, totdat alles droop.

“Dat laat ik niet doen!” kondigde mijn vrouw resoluut aan. “Kijk eens even! Hij smeert de hele boel onder! Je kunt dagenlang nog niet in die lucht slapen! En onze voedselvoorraad is ook niet veilig. Lust jij dieldrin in je eten?”

“Ik weet haast wel zeker van niet,” antwoordde ik, begrijpend dat er actie van me verwacht werd. En, ofschoon ik een onbehagelijk voorgevoel had dat deze nijvere Mexikaan moeilijk te stoppen zou zijn was ik het er toch wel mee eens dat er hier op z'n minst een ernstig protest gelanceerd diende te worden. Bovendien leek me dit een geschikte gelegenheid om eens te laten horen hoe aardig mijn Spaans na zes weken stuntelen opgeknapt was.

Toen onze auto dus onder het mes moest en we allebei genoodzaakt waren uit te stappen deed ik alle drie de deuren op slot, stevende met autoritaire tred op de sproeier met zijn overdreven flitspuit af en gaf hem het boven-staande ultimatum, met een handgebaar van finaliteit.

De Mexikaan moet haast onmiddellijk de bedoeling begrepen hebben die in mijn beknotte Spaanse mededeling opgesloten lag, want hij schoof zijn belachelijke maskertje omlaag, zodat het onder zijn kin kwam te bungelen, keek me fronsend aan, wees naar onze auto en daarna naar de kant van de weg. Ik begreep meteen dat hij wilde dat ik de auto dáár zou parkeren, zodat hij hem dan vlot zou kunnen behandelen. Ik knikte minzaam en reed de wagen naar de door hem aangewezen plaats, zorg dragend de deur aan mijn kant weer stevig af te sluiten. Terwijl ik uitstapte zag ik dat hij aan een rode wagen begon, die eerst achter ons gestaan had.

“Hé!” riep ik gebelgd. “Het is mijn beurt!” maar hij deed net of hij geen Spaans verstond en ging gewoon verder. Daarna zette hij een groene, ook vóór zijn beurt, flink in het gif, waarna er even een hiaat was, die haast wel zeker in verband met Siësta stond. De spuiter sloot namelijk de kraan, legde de gifbus op de grond en ging in de schaduw van het douanehuisje zitten dutten, met een breedgerande hoed op zijn neus. Hij zat daar net alsof hij aan het poseren was voor een toeristische ansichtkaart, wat natuurlijk wel leuk was, en erg pitoresk, maar weinig hielp om ons over de grens te brengen.

Wij probeerden onze bezwaren uit te leggen aan de douanebeambte, die in zijn gloeiend hete kantoortje tussen zijn stempels zat weg te smelten, maar die haalde alleen maar even de schouders op en deed absoluut niets om de duttende flitter tot de orde te roepen. Het kwam in mij op, dat ze waarschijnlijk deel uitmaakten van twee totaal verschillende Regeringsinstanties, die niets over elkaar te zeggen hadden.

We slenterden tussen de hitte-trillingen door naar de auto terug, om maar wat te doen te hebben. Onderweg vroeg mijn vrouw: “Wat zei je eigenlijk tegen die spuiter?”

Ik keek haar somber aan. “Ik zei dat-ie met z'n stomme klauwen van onze verdomde zittingen af moest blijven”, legde ik balorig uit. Buiten bereik van andere Nederlands-sprekenden verruwt mijn vokabulaire nog wel eens wat, vooral als de omstandigheden het ernaar maken. Ze was een ogenblik stil, terwijl we langzaam doorkuierden. Het was zo heet dat we het gras onder onze schoenzolen konden horen knetteren.

“Hoe heb je dat in het Spaans voor elkaar gebokst?” vroeg ze tenslotte. Ze is uitteraard op de hoogte van mijn Hispanische limitaties.

“Nou ja, ik zei zoiets als: *“exterior okee, pero NO dentro!”* En ik deed de deuren op slot. Ik vond het nogal duidelijk.”

“Aha!” knikte ze begrijpend, met haar onderlip vooruit. “En toen heb je natuurlijk zo'n machtsgebaar gemaakt, om hem te laten zien wie hier de baas was.” Het is opmerkelijk hoe vrouwen hun mannen veel beter kennen dan de mannen zichzelf.

“Ja, waarschijnlijk wel,” gaf ik na een poosje schoorvoetend toe.

“Nou, weet je wat er dus gebeurd is? Je hebt zijn gevoelens gekwetst!”

“Gevoelens gekwetst?” herhaalde ik proestend. “Toe nou! Die vent is toch zeker geen klein kind meer? Dat heeft er niets mee te maken!”

“Het heeft te doen met de volksaard,” legde ze op zo'n vervelende lesgevende toon uit. “Mexikanen zijn geen Amsterdammers! Je moet uiterst beleefd tegen ze optreden!” Ze doet dat wel meer, mijn vrouw. Omdat ik uit Amsterdam kom, ben ik een gevoelloze, botte, onverschillige pummel. In Zaltbommel kwam je mijn soort niet tegen.

“Ze zijn direct op d'r teentjes getrapt,” vervolgde ze haar sermoen in volkenkunde. “Ze zijn nou eenmaal . . .”

“Ja, ja, ik begrijp het al,” snoerde ik haar de mond, ongeduldig gebarend met mijn machtsvertoon-hand. “Wat wil je dat ik doe? Moet ik voor hem in het stof vallen en om vergeving vragen?” Ik lachte hinnikend, op mijn botte, gevoelloze manier.

“Daar komt het toch wel een beetje op neer,” zei ze op ernstige toon. “Ik stel voor dat je terug gaat en hem je verontschuldigen aanbiedt en hem heel vriendelijk vraagt of hij asjeblijft niet binnen in onze auto zou willen sproeien.”

“Meen je dat nou?” vroeg ik, met datzelfde onbehagelijke gevoel dat ik nu al zestig jaar krijg als er weer eens iets mis gegaan is.

“Ja,” bevestigde ze, “Ik zie niet veel andere mogelijkheid. Jij?”

Ik haatte om het te erkennen, maar ze had natuurlijk gelijk. In mijn schoenzolen begon zich onmiddellijk lood op te zamelen. Het kweekte nog steeds aan toen ik, beschroomd, maar gereed om mijn beste zoete Spaanse broodjes te bakken, terugliep naar de siësta-houdende insektenverdelger. De hufter deed net of hij me niet zag aankomen en bleef regelmatig ademen, met z'n ogen helemaal dicht.

“Por favor, Signor. Zou ik U alstublieft iets mogen vragen?”

Z'n ogen gingen op een kiertje open.

“Zou het wellicht mogelijk zijn om onze auto niet van binnen te bespuiten? Wij slapen achterin, weet u. Het is eigenlijk onze kleine casita, begrijpt u wel? En ook staan daar onze comidas . . .” Ik maakte een gebaar alsof ik iets in mijn mond stopte, maar dat bleek overbodig, want het woord “comidas” kende hij blijkbaar. Zijn ogen gingen nu helemaal open, wat me aanmoedigde verder te gaan, dapper, maar wel met de moed der wanhoop.

“Ook heeft mijn vrouw last met haar *corazon*.” Ik tikte op mijn hart, maar ook het woord “corazon” was hem blijkbaar niet vreemd. Hij stak een hand op om me te stoppen, maar ik kon nog net even zeggen: “Als het in uw macht ligt . . .”

Hij keek me van onder zijn schaduwrijke hoedrand aan alsof hij diep nadacht. Daarna schudde hij tot mijn ontsteltenis ontkennend het hoofd. “No,” zei hij ernstig. “Het is wettelijk geregeld. *Es la ley*. Alle vehikels moeten van buiten en van binnen gesaniteerd worden.” Hij maakte een kort, afkappend gebaar met z'n rechterhand, niet veel verschillend van mijn eigen finaliteitsgebaar van net. Allen zat er bij hem de kracht van de hele Mexikaanse wet achter, wat maakte dat ik met oren die gloeiden inzag dat ik deze zaak verloren had. Ik liet mijn schouders neerslachtig zakken en liet hem de binnenkant van mijn handen zien, een over de hele wereld bekend staande uiting van nederige onderwerping.

Hij stond meteen op en ik volgde hem, blij dat dit gesprek over was, naar onze wagen, die stond te bakken in de barre woestijnzon. Hij greep zijn spuit, opende de kraan en bespoot de wielen. Ik had inmiddels de deuren al ontsloten. Hij opende er een, op een kier, stak de spuit in de smalle opening, wendde zijn gezicht af en ik hoorde duidelijk: "Pfffft!"

Ik ben er tot op de dag van vandaag nog steeds niet honderd procent zeker van, maar ik had kunnen zweren dat hij dat "pfffft"-geluid met zijn mond maakte. Hij sloot de deur meteen weer, gaf me het begeerde briefje en liet ons gaan. Toen we even later weg reden was hij net bezig met een roestige vrachtwagen vol sla, waarschijnlijk bestemd voor de Verenigde Staten. Hij onderbrak zijn giftige werkzaamheid even om met zijn moordspuit aan de rand van zijn sombrero te tikken, alsof hij ons salueerde.

Ik vond hem tóch maar een kinderachtige kerel.